

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

Затверджено

на засіданні кафедри соціального
забезпечення та управління персоналом
(протокол №1 від 31.08.2022р.)

в.о. завідувача кафедри Н.З. Шегинська

Силабус з навчальної дисципліни
«Основи демократії та права людини»,
що викладається в межах ОПІ «Соціальне забезпечення»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів спеціальності «Соціальне забезпечення»

Назва дисципліни	Основи демократії та права людини
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, просп. В. Чорновола, 61
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра соціального забезпечення та управління персоналом
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 “Соціальна робота” 232 “Соціальне забезпечення”
Викладачі дисципліни	Кадикало Оксана Ігорівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом
Контактна інформація викладачів	ел. пошта oksana.kadykalo@lnu.edu.ua тел. +380672722502
Консультації з питань вивчення дисципліни	У день проведення практичних занять за розкладом
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна є вибірковою, викладається протягом 6 семестру. Обсяг дисципліни становить <u>4</u> кредити ЄКТС, атестація: залік
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб сформувати у студентів знання щодо реалізації своїх прав і обов’язків як члена суспільства, усвідомлення цінностей громадянського суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина України
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи демократії та права людини» є формування у здобувачів вищої освіти знань, щодо розуміння причинно-наслідкових зв’язків розвитку демократизації суспільства й уміння їх використовувати в професійній діяльності та характеристик прав та обов’язків громадян України
Література для вивчення дисципліни	Законодавство: <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України від 28.06.1996 р. <i>Вісник Верховної Ради України</i>. 1996. № 30. Ст. 141. 2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015 3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Міжнародний документ від 11 листопада 1950 року. URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004 4. Міжнародний Пакт про громадянські і політичні права. Міжнародний документ від 16.12.1966 року. URL:http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043 5. Конвенція про права дитини. Міжнародний документ від 20 листопада 1989 року. Редакція від 20.11.2014 року URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021 6. Конвенція про захист прав людини і гідності людської істоти в зв’язку з використанням досягнень біології та медицини від 4 квітня 1997 року. URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_334. 7. Декларація про заходи щодо ліквідації міжнародного тероризму від 9 грудня 1994 року. URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_502

8. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
9. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
10. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
11. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 р. № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
12. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р. // Голос України. – 2003. – № 45-46, 47-48.
13. Сімейний кодекс України від 10.01.2002.// Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №21-22. - ст. 135.
14. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10 груд. 1971 р. № 322-VIII. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
15. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 16 лист. 1991 р. № 1798-XII. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
16. Господарський кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р. // Голос України. – 2003. – № 49-50.
17. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06 лип. 2005 р. № 2747-IV. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
18. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5076-VI. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
19. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02 черв. 2011 р. № 3460-VI. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
20. Закон України “Про політичні партії в Україні” від 05.04.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст.118.
21. Закон України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” від 03.07.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 25. – Ст.1350.
22. Закон України “Про інформацію” від 02.10.1992р // ВВР України. – 1992. - №48. – ст.650.
23. Закон України “Про електронний цифровий підпис” від 22.05.2003 року// ВВР України. – 2003. - № 36. – ст. 276
24. Закон України від 20.11.2003 р. “Про захист суспільної моралі” // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - №14. – ст.192.
25. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4.11.1950 р. // Права людини: Міжнародні договори ООН і РЄ. – К., 2001.

Базова література

26. Демократія: від теорії до практики. Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін. Київ, 2019. 59 с.^[1]_[59]
27. Право та правопорядок як виміри європейського соціуму / Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності : **навчальний посібник** / кол. авторів ; за

	<p>ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С.Смовженко, д-ра філос. наук, проф. З.Е.Скринник. – К. : УБС НБУ, 2015. – 609. С</p> <p>28. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / редкол. ; за наук. ред. А. Я. Кузнецової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. — Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. — 311 с.</p> <p>29. Кадикало О.І. Особливості нормативно-правового забезпечення соціального захисту окремих верств населення в Україні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2021. № 3.^[1]_{SEP}</p> <p>30. Кадикало О.І. Актуальні проблеми соціального захисту населення України в умовах воєнного стану. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2022. Том 33 (72) № 2. С. 10-14.</p> <p>31. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с. [1]_{SEP}</p> <p>32. Піча, В. М. Політологія: підручник для студ. вищ. закл. освіти / В. М. Піча, Н. М. Хома ; за заг. ред. В. М. Пічі. – 5–те вид., випр. і допов. – Львів : Магнолія, 2017. – 304 с.</p> <p>Інформаційні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.rada.gov.ua – Верховна Рада України 2. http://www.nbuv.gov.ua — Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського 3. http://www.rada.kiev.ua — Бібліотека Верховної Ради України 4. http://www.scilib.uniy.kiev.ua — бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка 5. http://www.ukma.kiev.ua — наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія 6. http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/index.htm – Форум права (електронне наукове фахове видання) 7. <i>Офіційне представництво Президента України // Режим доступу: www.president.gov.ua</i> 8. <i>Урядовий портал : єдиний портал органів виконавчої влади України // Режим доступу: www.kmu.gov.ua</i> 9. <i>Верховний Суд України: інформаційний сервер // Режим доступу: www.scourt.gov.ua</i> <p>Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
Обсяг курсу	Обсяг дисципліни становить 4 кредитів ЄКТС, 120 годин, з яких 48 годин становить контактна робота з викладачем (32 годин лекцій, 16 годин практичних занять), 72 години становить самостійна робота
Очікувані результати навчання	Після успішного вивчення навчальної дисципліни у здобувачів вищої освіти формуються такі компетентності: ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена

	<p>суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 16 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо</p> <p>СК1 Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави;</p> <p>ПРН 2 Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення;</p> <p>ПРН 8 Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення</p> <p>ПРН 16 Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.</p>			
Ключові слова	Демократія, конституціоналізм, політичні партії, закон, право, вибори, громадянське суспільство			
Формат курсу	Очний			
Теми курсу	Дивитись схему курсу			
Підсумковий контроль	Залік в кінці семестру			
Пререквізити	Для вивчення дисципліни студенти потребують базових знань зі вступу до фаху, правового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання			
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції (оглядові, тематичні), семінарські/практичні (презентація, дискусія, відповіді на питання), виконання письмових завдань, тестування.			
Необхідне обладнання	Мультимедійний пристрій, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет			
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Форми контролю	Максимальна кількість балів		
		Денна форма навчання		
	Поточний контроль:			
	Обговорення актуальних питань, джерел та проблематики по даному предмету на семінарських заняттях		16 x 2 = 32 бали	
	Виконання презентації по обраній темі та формулювання дефініцій		Презентація - 10 балів Дефініції – 8 балів	
	Написання тестових завдань по темах		20	
	Всього за результатами поточного контролю:		70 балів	
	Підсумковий контроль: залік (письмова робота)		30 балів	
	Всього		100 балів	
	<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності</p>			

	<p>поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять курсу) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в он-лайн формі. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література надається викладачем виключно в освітніх цілях, без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання літературних джерел, яких немає серед рекомендованих</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності <u>не толеруються</u>.</p>
<p>Контрольні запитання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Нормативно-правові засади здійснення демократії: загальна характеристика. 2. Основні види демократії і Україні. 3. Електронну урядування та електронна демократія в Україні. 4. Пряма демократія. Представницька демократія. Індекс демократії в Україні. 5. Сутність та загальна характеристика поняття принципів демократії. 6. Основні види принципів демократії. 7. Основні проблеми реалізації принципів демократії в Україні. 8. Сутність та походження прав людини. 9. Покоління прав людини: основні види прав людини. 10. Основні обов'язки держави відносно прав людини: поважати захищати, втілювати. 11. Негативні та позитивні права людини. 12. Основні документи у сфері захисту прав людини. 13. Національні механізми захисту прав людини: дієве законодавство, правоохоронні органи, судова система, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, громадські організації тощо. 14. Захист прав людини під час воєнних дій. 15. Сутність, загальна характеристика та значення демократії. 16. Розподіл влади в Україні на законодавчу, виконавчу та судову. Державна влада та публічна влада: сутність та загальна характеристика. 17. Система стримувань та противаг. 18. Сучасний адміністративно-територіальний устрій України. Вибори, виборчі системи, політичні партії та їх функції.

19. Роль влади у вирішенні питань суспільства, сучасний стан соціально-економічного розвитку України.
20. Теорія конституціоналізму (Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є), конституція та її роль у державі.
21. Поняття, сутність і характерні ознаки конституціоналізму як політико-правового явища.
22. Форми правління: президентська, парламентська, змішана.
23. Україна та конституціоналізм.
24. Конституційний розвиток після прийняття Конституції України 1996 р. Конституційна реформа.
25. Політико-правова характеристика сучасного етапу становлення нової конституційної системи України.
26. Поняття та функції виборів. Конституційно-правовий інститут виборів: загальна характеристика.
27. Становлення інституту виборів в Україні. Види виборів і виборчих систем в Україні.
28. Мажоритарна, пропорційна та змішана виборчі системи: основні характеристики.
29. Виборче право України.
30. Об'єктивне і суб'єктивне, активне та пасивне виборче право.
31. Конституційно-правові принципи виборів в Україні
32. Юридична відповідальність за порушення законодавства про вибори в Україні.
33. Поняття та сутність політичної партії.
34. Право громадян на об'єднання в політичні партії.
35. Специфіка законодавчого регулювання статусу політичних партій в сучасній Україні.
36. Конституційні гарантії діяльності політичних партій. Обмеження щодо утворення і діяльності політичних партій.
37. Функції політичних партій у демократичному суспільстві
38. Основні підходи до визначення та характеристики громадянського суспільства.
39. Загальна характеристика громадянського суспільства та його складові.
40. Роль та призначення громадянського суспільства в розбудові демократії.
41. Основні інститути громадянського суспільства.
42. Функції громадянського суспільства.
43. Молодь та громадянське суспільство.
44. Основні підходи до розуміння гендерної термінології («гендер», «гендерна рівність», «гендерні стереотипи», «гендерний мейнстрімінг» тощо).
45. Причини виникнення гендерної нерівності.
46. Співвідношення паритетної демократії та гендерної рівності.
47. Сутність та зміст громадянськості, її основні ознаки.
48. Обов'язки громадян в умовах демократії.
49. Роль влади у створенні умов для громадянської участі.

	50. Рівні залучення громадян владою: від маніпуляції до делегування повноважень та громадського контролю.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тижні	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література, ресурси в інтернеті	Завдання години
1	Тема 1. Витоки та сутність демократії. Предмет, завдання та зміст навчальної дисципліни «Демократія: від теорії до практики». Передумови формування демократії в Україні. Сутність та зміст демократії, її основні ознаки.	Лекція Практичні/ Семинарські заняття	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,26,27,31 інформаційні ресурси	2 год.
2	Тема 2. Загально-правові аспекти основних засад демократії в Україні Нормативно-правові засади здійснення демократії: загальна характеристика. Основні види демократії і України. Електронне урядування та електронна демократія в Україні. Пряма демократія. Представницька демократія. Індекс демократії в Україні. Основні елементи демократії: вибори як елемент демократії.	Лекція Практичні/ Семинарські заняття	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,26,32 інформаційні ресурси	2 год. 2 год.
3	Тема 3. Основні принципи демократії Сутність та загальна характеристика поняття принципів демократії. Основні види принципів демократії. Принцип законності в демократії. Принцип поділу влади. Принцип виборності основних органів державної влади. Принцип участі громадян у виборах інших формах демократії. Принцип толерантності. Принцип прозорості. Принцип демократизму. Принцип плюралізму. Принцип гласності. Принцип рівності. Принципи незалежного контролю. Ознаки, що характерні для принципів демократії. Основні проблеми реалізації принципів демократії в Україні.	Лекція Практичні/ Семинарські заняття	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 26,27,28,32 інформаційні ресурси	2 год.
4	Тема 4. Права та свободи людини: способи та засоби їх захисту в демократичному суспільстві Сутність та походження прав людини. Покоління прав людини: основні види прав людини.	Лекція Практичні/ Семинарські заняття	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2,3,4,5,27 інформаційні ресурси	2 год. 2 год.

	<p>Основні обов'язки держави відносно прав людини: поважати захищати, втілювати.</p> <p>Негативні та позитивні права людини.</p>			
5	<p>Тема 5. Способи та засоби захисту прав та свобод людини в демократичному суспільстві</p> <p>Основні документи у сфері захисту прав людини.</p> <p>Національні механізми захисту прав людини: дієве законодавство, правоохоронні органи, судова система, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, громадські організації тощо.</p> <p>Захист прав людини під час воєнних дій.</p>	<p>Лекція Практичні/ Семінарські заняття</p>	<p>Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 2,3,4,25,29 інформаційні ресурси</p>	<p>2 год. 2 год.</p>
6	<p>Тема 6. Демократія в Україні та механізми її реалізації</p> <p>Сутність, загальна характеристика та значення демократії.</p> <p>Розподіл влади в Україні на законодавчу, виконавчу та судову. Державна влада та публічна влада: сутність та загальна характеристика. Система стримувань та противаг.</p> <p>Сучасний адміністративно-територіальний устрій України. Вибори, виборчі системи, політичні партії та їх функції.</p> <p>Роль влади у вирішенні питань суспільства, сучасний стан соціально-економічного розвитку України.</p>	<p>Лекція Практичні/ Семінарські заняття</p>	<p>Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 26,27,28 інформаційні ресурси</p>	<p>2 год.</p>
7	<p>Тема 7. Теорія конституціоналізму</p> <p>Теорія конституціоналізму (Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є), конституція та її роль у державі.</p> <p>Поняття, сутність і характерні ознаки конституціоналізму як політико-правового явища.</p> <p>Форми правління: президентська, парламентська, змішана.</p>	<p>Лекція Практичні/ Семінарські заняття</p>	<p>Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,31,32 інформаційні ресурси</p>	<p>2 год.</p>
8	<p>Тема 8. Конституціоналізм та Україна</p> <p>Україна та конституціоналізм. Розвиток конституціоналізму на українських землях (Руська правда, Литовські статuti, Конституція Пилипа орлика, Універсали Української Народної республіки, Конституції СРСР, Конституція України та етапи її трансформації).</p>	<p>Лекція Практичні/ Семінарські заняття</p>	<p>Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,27,28,31 інформаційні ресурси</p>	<p>2 год. 2 год.</p>

	Конституційний розвиток після прийняття Конституції України 1996 р. Конституційна реформа. Політико-правова характеристика сучасного етапу становлення нової конституційної системи України			
9	Тема 9. Вибори в Україні Поняття та функції виборів. Конституційно-правовий інститут виборів: загальна характеристика. Становлення інституту виборів в Україні. Види виборів і виборчих систем в Україні. Мажоритарна, пропорційна та змішана виборчі системи: основні характеристики.	Лекція Практичні/ Семінарські заняття	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,11,27 інформаційні ресурси	2 год. 2 год.
10	Тема 10. Виборче право та виборчі системи в Україні Виборче право України. Об'єктивне і суб'єктивне, активне та пасивне виборче право. Конституційно-правові принципи виборів в Україні: суверенності народу; єдиновладдя народу; повновладдя народу; безпосереднього волевиявлення народу; поєднання безпосередньої і представницької демократії; пріоритетності безпосереднього народовладдя в системі демократії; політичного плюралізму; конституційності й законності; загальності у здійсненні безпосереднього народовладдя; рівності у здійсненні безпосереднього народовладдя; відкритості та гласності тощо. Юридична відповідальність за порушення законодавства про вибори в Україні.	Лекція Практичні/ Семінарські заняття	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,11,28,31 інформаційні ресурси	2 год.
11	Тема 11. Політичні партії як основний інститут демократичної політичної системи Поняття та сутність політичної партії. Право громадян на об'єднання в політичні партії. Специфіка законодавчого регулювання статусу політичних партій в сучасній Україні.	Лекція Практичні/ Семінарські заняття	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,20,22,31,32	2 год.
12	Тема 12. Діяльність політичних партій в Україні Конституційні гарантії діяльності політичних партій. Обмеження щодо	Лекція Практичні/ Семінарські заняття	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення	2 год. 2 год.

	<p>утворення і діяльності політичних партій.</p> <p>Функції політичних партій у демократичному суспільстві: участь у політичному управлінні; добір політичних лідерів і еліт; представництво суспільних інтересів; узгодження різних соціальних інтересів; залучення громадян до участі в політиці; забезпечення конкуренції у боротьбі за політичну владу; формування громадської думки щодо суспільно важливих питань; формування й забезпечення легітимності політичної системи.</p>		<p>дисципліни» силабусу: 1,20,27,28 інформаційні ресурси</p>	
13	<p>Тема 13. Громадянське суспільство та участь громадян у суспільному та політичному житті</p> <p>Основні підходи до визначення та характеристики громадянського суспільства.</p> <p>Загальна характеристика громадянського суспільства та його складові.</p> <p>Роль та призначення громадянського суспільства в розбудові демократії.</p> <p>Основні інститути громадянського суспільства.</p> <p>Функції громадянського суспільства.</p> <p>Молодь та громадянське суспільство.</p>	<p>Лекція Практичні/ Семинарські заняття</p>	<p>Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,4,10,27 інформаційні ресурси</p>	2 год.
14	<p>Тема 14. Гендерна політика і демократія.</p> <p>Основні підходи до розуміння гендерної термінології («гендер», «гендерна рівність», «гендерні стереотипи», «гендерний мейнстрімінг» тощо).</p> <p>Причини виникнення гендерної нерівності.</p> <p>Співвідношення паритетної демократії та гендерної рівності.</p>	<p>Лекція Практичні/ Семинарські заняття</p>	<p>Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,14,19,26 інформаційні ресурси</p>	2 год. 2 год.
15	<p>Тема 15. Громадянськість та демократія.</p> <p>Сутність та зміст громадянськості, її основні ознаки.</p> <p>Обов'язки громадян в умовах демократії.</p> <p>Роль влади у створенні умов для громадянської участі.</p> <p>Рівні залучення громадян владою: від маніпуляції до делегування повноважень та громадського контролю.</p> <p>Загальна характеристика концепції</p>	<p>Лекція Практичні/ Семинарські заняття</p>	<p>Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,22,24,31 інформаційні ресурси</p>	2 год. 2 год.

	громадськості Джоела Вестхаймера та Йозефа Кагне: громадянин, який несе особисту відповідальність; громадянин, який бере активну участь; громадянин, орієнтований на справедливість та правосуддя.			
16	Тема 16. Демократичні основи політичного життя сучасного суспільства. Типи політичних режимів. Методологічні підходи до аналізу демократії. Народ в системі політичної влади. Сучасний стан України з точки зору політичного режиму.	Лекція Практичні/ Семінарські заняття	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 27,28,32 інформаційні ресурси	2 год.
	Разом:			48 год. Лекції : 32 год. Практичні/ Семінарські :16 год.

**Доцент кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом**

Оксана Кадикало